

decorated elements in visualization, step-by-step animation, as well as visual metaphor and visualization technique focused on presentation. Robert Kosara's works on storytelling in infographics and details of its practical application are examined. The topic of visual contrast is considered from the point of view of the outstanding scientist of infographics A. Cairo, his most significant remarks regarding colorism in information design. Certain aspects of John Grimwade's inclusive infographics and its basic rules are discussed in the article. The laws of text design of visual information are investigated. The key methods of Donna M. Wong are taken into consideration in the article. The most successful forms of modern information design and their application in English lessons at higher schools of Ukraine, Great Britain and the USA are characterized. The use of decorated designs without data destruction, to increase the graphic elegance, is encouraged. Special rules for using different forms and types of fonts for contrast and expressiveness of information are discussed in the article.

Key words: cognitive graphics, visualization, infographics, plot-argumentation theory, visual argumentation, plot infographics.

УДК 37.378.784

Наталія Шелепницька-Говорун

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID ID 0000-0002-5670-6358

DOI 10.24139/2312-5993/2021.01/377-389

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ДІЯЛЬНОСТІ ЗВО ЩОДО ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ФАХІВЦІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПОЛЬЩІ

У статті розглянуто організаційну структуру діяльності ЗВО щодо формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва в Польщі. Розкрито концепції музичного виховання, спрямовані на підвищення рівня формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва. Проаналізовано структуру різних польських музичних закладів освіти. Констатовано, що в музичних закладах освіти Польщі відбулися суттєві зміни щодо формування вокальної культури музикантів: підвищення інтелектуального та художнього потенціалу шляхом підготовки кваліфікованих затребуваних кадрів, тобто з урахуванням потреб ринку; проведення сучасних досліджень. Доведено, що всі зміни зумовлені європейськими тенденціями розвитку музичної освіти, що відбуваються відповідно до теоретичних положень, педагогічних і психологічних концепцій відомих польських учених, що закріплено в юридичних документах.

Ключові слова: вокальна культура, фахівці музичного мистецтва, Польща, музика, освіта.

Постановка проблеми. З метою розвитку теоретико-методичних аспектів у формуванні вокальної культури фахівців музичного мистецтва в Польщі асимілювали елементи Західноєвропейських концепцій музично-педагогічної підготовки. Зокрема, впроваджували в освітній процес підготовки таких фахівців: систему Жак-Далькроза, англійську методику розвитку ладового слуху та ін. (Кривохижа, 2018).

Польськими вченими на основі проведених теоретичних досліджень у кінці ХХ ст. Розроблено низку концепцій. Вокально-педагогічні концепції

відображають якість формування вокальної культури майбутніх фахівців музичного мистецтва.

Аналіз актуальних джерел. Дослідженню питань даної проблеми присвячені праці відомих польських музикантів-педагогів (С. Висотські (S. Wysotski), Т. Йотейко (T. Joteyko), Ю. Рейс (Y. Reis) та ін.).

Метою статті є розгляд організаційної структури діяльності ЗВО щодо формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва в Польщі.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети нами було використано комплекс взаємопов'язаних методів дослідження, як-от: аналіз наукової літератури з проблеми дослідження, синтез узагальнення, порівняння.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо концепції музичного виховання спрямовані на підвищення рівня формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва (Табл. 1).

Таблиця 1

Концепції музичного виховання у ЗВО Польщі

Назва концепції, теорії	Короткий зміст
Концепція музичного виховання	Визначено завдання загального музичного виховання: ознайомлення з багатством народної музики, вивчення народної творчості та музичної творчості великих композиторів Польщі
Сучасна польська концепція музичного виховання	Визначено мету навчання музиці: розвиток співу учнів, спів має стати їхньою життєвою потребою. Пропонується методика навчання співу з урахуванням фізіології та формування дитячого голосу
Концепція загальної музичної освіти	Значна увага приділяється творчому розвитку дитини на уроках музики, визначено спів як провідний вид діяльності на уроках музики
Сучасна концепція підготовки майбутніх учителів музики	У концепції розроблено теоретичні положення з педевтологічних питань у галузі музичної педагогіки, в галузі підготовки вчителя музики (подвійне навчання)
Національна концепція музично-художньої освіти	Концепція сприяє формуванню національного досвіду підготовки вчителів, удосконалення форм і методів роботи на уроках музики, відповідає міжнародним тенденціям у сфері музичної освіти
Концепція формування музичного слуху	Концепція розроблена на основі методики Е. Далькроза
Концепція розвитку музичного слуху Щепановської	Концепція базована на системі Е. Далькроза. Обґрунтовано використання німецького терміна (Формування слуху), який переклала автор концепції як (культивування слуху) замість «сольфеджіо»
Концепція «музикування»	Пропагувався вихід за межі співу з метою розвитку загальної музичності

Концепція «сольфеджіо» Е. Далькроза	У концепції визначені правила співу, що пов'язані з нотним записом, комплексом слухових і ритмічних вправ, читанням нотного тексту з методикою розвитку слуху
Концепція музичних аудиторій Б. Рутковського	Концепція відіграла значну роль у підготовці й підвищення кваліфікації вчителів музики. Організовувалися прослуховування (аудіювання) грамофонних записів текстів музичних шедеврів для сприйняття їх на слух у процесі навчання на аудиторії – концертах. Автор концепції видавав методичні публікації з «проблем музикування суспільства»
Нова концепція змісту освіти	Розроблена концепція пропонувала переглянути у процесі реформування обсяг змісту музичної освіти та роль окремих предметів у навчанні й вихованні
Концепція неперервного навчання	В. Оконь трактує освіту дорослих як частину «безупинного навчання», яке починається з дитячих років і триває все життя людини. Її форми: основна школа, ліцеї, університети, курси, радіо- й телепередачі, бібліотеки, будинки культури. В результаті формується потреба навчатись упродовж життя
Державна концепція педагогічної освіти	Заклади вищої освіти отримали автономію розробки навчальних планів і програм. Навчання починалося за двома спеціальностями (музичне виховання й початкове навчання), введено трирічне докторське навчання, а також курси підвищення кваліфікації
Концепція порівняння музичної освіти з естетичною	Концепція стосується розуміння музики як форми, ідеї чи символу. Період захоплення вчителів цим напрямом у музичній освіті припадає на кінець 1960-х років. Саме цій концепції, присвячено багато досліджень у сучасній педагогіці

Зазначені концепції музичного виховання спрямовані на підвищення рівня формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва, що відбувалося в період реформування освіти. Зокрема, розроблена в 90-ті роки ХХ ст. Нова концепція змісту освіти пропонувала переглянути у процесі реформування обсяг змісту музичної освіти та роль окремих предметів у музичному навчанні й вихованні (Деркач, 2007); Національна концепція музично-художньої освіти (кінець ХХ ст.) М. Пшиходзінської відповідала міжнародним тенденціям у сфері музичної освіти та сприяла формуванню національного досвіду підготовки вчителів тощо.

Як зазначає дослідниця Г. Ніколаї, підготовка фахівців музичного мистецтва наприкінці ХХ ст. в Польщі здійснювалась у 27 державних закладах освіти: університетах, музичних академіях, вищих педагогічних школах і вчительських колегіях за напрямом музичне виховання.

Розглянемо організаційну структуру діяльності університетів: Університет Марії Кюрі-Складовської (Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), Зеленогурський університет (Uniwersytet Zielonogórski) та музичних академій: музична академія в Кракові (Akademia Muzyczna w Krakowie), музична академія імені Фелікса Нововійського в Бидгощі (Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy).

Коротко схарактеризуємо названі університети. Зеленогурський університет – заснований у 2001 р. в результаті об'єднання Зеленогурської Політехніки (1965 р.) і Державної вищої педагогічної школи (1971 р.). Університет є членом Асоціації університетів Європи та Євросоюзу проекту «Сократ – Еразмус» (Uniwersytet Zielonogórski. 2020).

Університет Марії Кюрі-Складовської – найбільший державний ЗВО на правобережжі Вісли, який від початку існування (1944 р.) відіграє провідну роль на національному освітньому ринку, його випускники отримують високий рівень знань (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 2020).

У 1997 році в Університеті Марії Кюрі-Складовської було створено факультет мистецтв, до складу якого входило два підрозділи, до яких входили кафедри та майстерні: Інститут музики; Інститут образотворчого мистецтва (Wydział Artystyczny, 2020).

Наведено факти, які свідчать про вдосконалення підготовки вчителів музики, про розвиток їхньої вокальної культури. Зокрема, в Університеті Марії Кюрі-Складовської в Любліні (UMCS) на мистецькому відділі функціонував напрям музичне виховання, на якому здійснювалася підготовка вчителів музики як єдині п'ятирічні магістерські студії (денна й заочна форми навчання). Кількість студентів у 1996–1997 н.р. становила 192 особи.

У Вищій педагогічній школі в Зеленій Гурі підготовка вчителів музики здійснювалась на магістерському рівні (денна й заочна форми навчання). В Інституті музичного виховання навчалось у 2019–2020 навчальному році 267 студентів (Ніколаї, 2008). Надалі в результаті проведення реформи відбуваються значні зміни у структурі вищої музично-педагогічної освіти в країні. Ці зміни чітко простежуються на прикладі Університету Марії Кюрі-Складовської в Любліні (UMCS). Якщо в кінці ХХ ст. напрям музичне виховання обслуговував заклад (структурний підрозділ відділу, менший, ніж кафедра) з постійними працівниками в кількості сім, то на межі ХХІ ст. мистецький відділ обслуговує понад 80 дидактичних і науково-дидактичних працівників (Gajda, 1997).

В Інституті музики Зеленогурського університету з початку ХХІ ст. працюють професійні музиканти й музикознавці; у штаті інституту –

інструменталісти, співаки, диригенти, музикознавці та композитори, а також учені й викладачі. Щодня в інституті проводяться численні мистецькі заходи, концерти, у яких активну участь беруть усі студенти. Інститут музики навчає студентів у чотирьох аспектах вокальної культури: виконавчому (спів, гра на музичних інструментах, диригування); творчому (композиція, аранжування); навчання музиці; популяризуючому (анімація музичної культури) (Instytut Muzyki, 2020).

Як видно із зазначеного, на початку XXI ст. в інституті музики у процесі навчання студентів значна увага зверталася на формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва.

Випускники отримують спеціальності: «Організатор культурного життя»; «Вокаліст»; «Інструменталіст»; «Диригент»; «Композитор»; «Звукорежисер»; «Аніматор»; «Менеджер культури»; «Викладач»; «Вчитель музики»; «Соліст» (Instytut Muzyki, 2020).

Особливістю роботи викладачів інститутів музики досліджуваних університетів є значна їх дослідницька робота. Так, наукова діяльність інституту музики Зеленогурського університету зосереджена на чотирьох відділах: теорія музики, музичної педагогіки, навчання диригування та відділі інструментального викладання. Основні напрями наукових досліджень: «Вступ до хорової та інструментальної музики»; «Сучасна музика»; «Джаз і популярна музика»; «Польська народна музика»; «Постановка голосу»; «Історія музики та музичного аналізу»; «Музика в галузі освіти і терапії» (Uniwersytet Zielonogórski. 2020).

В інституті музики Університету Марії Кюрі-Склодовської вчені досліджують проблеми: музичного виховання; стародавньої музичної культури; сучасної музичної культури; арт-терапії в навчанні; реєстрації музичного фольклору. На нашу думку, зазначені проблеми наукових досліджень свідчать, що розвитку проблеми формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва в дослідженнях науковців приділяється значна увага, особливо в Інституті музики Зеленогурського університету.

На початку XXI ст. пріоритетним напрямом вищої педагогічної освіти в Польщі є гуманізація, яка є основною умовою для реалізації творчого потенціалу майбутнього фахівця музичного мистецтва. Посилена увага спостерігається до засвоєння надбань культурної спадщини як світової, так і вітчизняної (Porowuch, 2014).

Основою національного й духовного відродження Польщі, як і низки європейських країн, є система неперервної підготовки вчителів музики, адже під впливом ідей неперервної освіти базова професійна підготовка майбутніх

фахівців музичного мистецтва поступово зростає. Як зазначають О. Олексюк і Н. Попович, неперервна освіта спрямована на забезпечення професійного розвитку впродовж життя на базі родинної, дошкільної, шкільної, позашкільної, професійної, вищої та післядипломної освіти й самоосвіти відповідно до концепції якості неперервної освіти (Олексюк, Попович, 2014).

У концепції «Неперервного навчання» В. Оконь трактує освіту дорослих як частину «безупинного навчання», яке починається з дитячих років і триває все життя людини. В результаті формується потреба навчатися впродовж життя. Крім того, польські дослідники виокремлюють індивідуалізацію освітнього процесу. Завдяки здійсненню індивідуального підходу викладачів до студентів, як в університеті Марії Кюрі-Складовської, так і в Зеленогурському вчасно виявляється, в якому напрямі буде формуватися майбутній фахівець музичного мистецтва (Ніколаї, 2008).

На межі нового століття підготовка вчителів музики в інститутах музики стає багато ступеневою (упроваджується ліценціатське навчання, бакалавр, магістратура й мережа докторських студій). Мінімальна тривалість підготовки вчителя музики на базі повної середньої освіти становить три роки (Ніколаї, 2008).

У результаті дослідження з'ясовано, що, зокрема, Інститут музики університету Марії Кюрі-Складовської пропонує навчання в галузях:

Художня освіта в галузі музичного мистецтва – термін навчання 3 роки.

– Перший ступінь, після закінчення якого студент отримує ступінь бакалавра та спеціальності, які дозволяють фахівцеві працювати: вчителем музики в початкових і середніх школах; співати в хорі, у вокальних та інструментальних ансамблях у школах, шкільних установах, брати участь в аматорському музичному русі; в дитячих садках (проводити заняття), в музичних закладах, в установах культури, в анімації музичної культури в суспільстві, тобто фахівець може отримувати одну з спеціальностей: «Учитель музики»; «Вокаліст»; «Аматор музичного руху»; «Аніматор».

– Другий ступінь художньої освіти в галузі музичного мистецтва – термін навчання 2 роки – дає можливість отримати диплом зі ступенем магістра і 1 зі спеціальностей: «Створення музичних груп»; «Популярна музика»; «Духовна музика»; «Освіта з елементами музичної терапії».

В інституті музики університету Марії Кюрі-Складовської в означений період вивчаються предмети: історія музики, хор, музична література, емісія голосу, основи музичного мистецтва, педагогіка, загальна психологія та ін., на факультеті мистецтв Зеленогурського університету викладаються дисципліни,

значна частина яких сприяє формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва: диригування; гра на фортепіано; гармонія; історія музики; сольфеджіо; музичний аналіз; музична педагогіка; хор; імпровізація та ін.

Отже, на факультеті мистецтв, який було створено в 1997 р. в університеті Марії Кюрі-Склодовської та в інституті музики Зеленогурського університету в зазначений період працюють програми: бакалаврського, магістерського рівня та програми третього ступеня (аспірантура, докторантура); викладачі проводять дослідження з проблем розвитку музичної культури; ЗВО надано автономію щодо зміни навчальних планів.

На сьогодні, тобто станом на 2019–2020 н.р. у Зеленогурському університеті існує мистецький відділ, на якому функціонує інститут музики, завданням якого є підготовка фахівців у 4 сферах класичної та популярної музики: виконавські (вокал, гра на інструментах, диригування); творчі (композиція, аранжування); методологія (керівництво гуртками, навчання музиці); популяризація (оживлення музичної культури).

Польським комітетом з акредитації в галузі освіти інститут музики Зеленогурського університету був позитивно оцінений у напрямках підготовки: «Художня освіта в галузі музичного мистецтва»; «Джаз і сценічна музика».

В інституті музики функціонує дві кафедри: 1) Кафедра диригування, інструменталістики та вокалістики; 2) Кафедра теорії музики.

У результаті навчання за напрямом «Художня освіта в галузі музичного мистецтва» випускник отримує професійне звання бакалавра мистецтв зі спеціалізацією викладача. Фахівець музичного мистецтва підготовлений до проведення занять у школі в галузі музичної освіти, а також у позашкільних закладах; він готовий для роботи з аматорськими вокальними та вокально-інструментальними колективами, а також працювати аніматором і поширювачем музичної культури (Instytut Muzyki, 2020).

В Університеті Марії Кюрі-Склодовської в Любліні існує відділ мистецтв, на якому функціонує три кафедри: кафедра хорових студій та вокальної освіти; кафедра інструментальної педагогіки та теорії музики; кафедра джазової та розважальної музики.

Студентів готують на бакалаврському рівні за напрямками: «Художня освіта у сфері музичного мистецтва»; «Джаз і сценічна музика».

За напрямом «Художня освіта у сфері музичного мистецтва» студенти навчаються на бакалавраті впродовж 3 років на денній формі навчання, отримуючи академічний профіль і викладацьку спеціальність, готуючись до викладання музики в початковій школі; керівництва хорами,

вокальними й інструментальними колективами у школах, позашкільних закладах та аматорському музичному русі; проведення музичного виховання в дитячих садках та позашкільних закладах; музична діяльність у закладах культури й анімація музичної культури в суспільстві (Syllabus. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, 2020).

Розглянемо структуру музичної академії в Кракові та музичної академії імені Фелікса Нововійського в Бидгощі, в яких здійснюється формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва.

Музична академія імені Фелікса Нововійського в Бидгощі, має 4 відділи:

– Відділ композиції, теорії музики та звукорежисури: кафедра теорії та композиції музики; кафедра звукорежисури; кафедра музичної культури та фольклору; електроакустична студія музичного та звукового дизайну;

– Інструментальний відділ: кафедра фортепіано; кафедра струнних інструментів та гітари; кафедра духових інструментів, ударних інструментів та акордеону; кафедра клавесину, органу та ранньої музики; кафедра фортепіанної камерної музики;

– Вокально акторський відділ: кафедра вокалісти; кафедра вокальної камерної музики; кафедра акторської майстерності;

– Відділ диригування, джазу та музичної освіти: кафедра диригування; кафедра джазу; кафедра хорових студій та музичної освіти; кафедра церковної музики; кафедра голосового мовлення; лабораторія шкільної освіти (Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, 2020).

Що стосується відділу диригування, джазу та музичної освіти, слід зазначити, що він був створений 1 жовтня 1975 р. у зв'язку з необхідністю підготовки кваліфікованих диригентів, хормейстрів і викладачів музичних шкіл, вокалістів, аматорських та викладацьких хорів як у художній, так і в загальній освіті, тобто коли постала необхідність у підготовці персоналу педагогів і організаторів музичного життя.

Кафедра хорових студій та музичної освіти названого відділу готує студентів за такими напрямками.

Напрямок: «Диригування». Спеціальність: «Симфонічне та оперне диригування».

Напрямок: «Джаз і естрадна музика» Спеціальність: «Джазові інструментальні дослідження»; «Джазовий вокал»; «Провідні джазові гурти та популярна музика».

Напрямок: «Художня освіта в галузі музичного мистецтва». Спеціальність: «Музична освіта».

У Музичній академії імені Фелікса Нововійського в Бидгощі здійснюється високий рівень вокальної культури фахівців музичного мистецтва. Про це свідчить уже той факт, що студенти отримують найвищі не лише індивідуальні, але й групові нагороди як на національних, так і на міжнародних інструментальних, вокальних, диригентських і хорових конкурсах (Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej, 2020).

Музична академія у Кракові має три відділи: «Відділ творчості, інтерпретації та музичної освіти»; «Інструментальний відділ»; «Вокально-акторський відділ».

Відділ творчості, інтерпретації та музичної освіти було створено у 2004 р. У результаті злиття факультету композиції, диригування й теорії музики та факультету музичної освіти, хорового диригування та церковної музики – двох підрозділів АМ у Кракові.

Відділ має такі кафедри: кафедра композиції; кафедра електроакустичної музики; кафедра диригування; кафедра теорії та інтерпретації музичного твору; кафедра музичних та освітніх досліджень; кафедра хорових студій; кафедра релігійної музики.

Відділ готує студентів за спеціальностями: «Композиція та теорія музики»; «Диригування»; «Художня освіта в галузі музичного мистецтва»; «Науково-дослідницька діяльність» (Wydział Twórczości, Interpretacji i Edukacji Muzycznej, 2020).

Метою відділу є підготовка фахівців: музичного мистецтва з фаху музика: диригенти, хормейстери, вокалісти, інструменталісти; та з фаху загальної освіти, що спеціалізуються на розвитку індивідуальності учнів і формування художніх установок на зміни в суспільстві й культурі.

Ще давно у відділі творчості, інтерпретації та музичної освіти з'явилися нові спеціальності. Серед них: ритміка, електроакустична композиція, кіно і прикладна композиція, театр, диригування в галузі духових оркестрів. На цьому відділі у 2019–2020 навчальному році стартувала конкурсна програма навчання в напрямі «художня освіта в галузі музичного мистецтва», яка отримала перше місце в рейтингу 28 польських ЗВО, що беруть участь у конкурсі Оперативної програми розвитку освіти знань 2014–2020, яка співфінансується Європейським соціальним фондом (Ocena programowa. Akademia Muzyczna w Krakowie. Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, 2019).

Відділ Творчості, інтерпретації та музичної освіти постійно розвивається, що відповідає потребам у підготовці висококваліфікованих

фахівців-музикантів на бакалаврському, магістерському й докторському рівнях (Wydział Twórczości, Interpretacji i Edukacji Muzycznej, 2020).

Що стосується інструментального відділу музичної академії у Кракові, зазначимо, що відділ має такі кафедри: кафедра фортепіано; кафедра ранньої музики; кафедра гітари та арфи; кафедра скрипки та альтя; кафедра віолончелі та контрабасу; кафедра духових інструментів та акордеону; кафедра духових інструментів; кафедра джазу; кафедра перкусії та сучасної музики; кафедра камерної музики.

Відділ інструментальних досліджень пропонує навчання за 38 спеціальностями за програмою бакалаврату і 40 – за програмою аспірантури. Магістерські дослідження проводяться за модульної системою.

Метою інструментального відділу є поєднання багатовікових традицій і нових досягнень у виконавському мистецтві. Важливим завданням викладацького (висококваліфікованого) складу є вдосконалення інструментальних і предметних компетентностей студентів, підготовка їх до самостійної роботи за професією фахівців музичного мистецтва та формування мистецьких особистостей відповідно до здібностей, індивідуальних потреб кожного майбутнього фахівця, шляхом активної участі в культурному житті регіону, забезпечення ними можливості представляти свої мистецькі та наукові досягнення під час концертів, фестивалів, тематичних сесій.

Відділ здійснює широку міжнародну співпрацю з викладачами та університетами (Wydział Instrumentalny, 2020).

Вокально-акторський відділ має одну кафедру – кафедру вокалістики.

Кафедра вокалістики організовує навчання й художній розвиток студентів вокалістів, готуючи їх до мистецької діяльності в оперних театрах і філармоніях у Польщі та за кордоном. Для посилення формування вокальної культури майбутніх фахівців музичного мистецтва щороку запрошують на майстер-класи та наукові семінари співаків зі світовим ім'ям. Робота над вокальними навичками ставиться на відділі на перше місце, але проводяться й заняття, що дають основи акторської майстерності в галузі поезії, прози, сценічного руху. Важливу роль у процесі навчання відіграють вокальні ансамблі (працюють над акапельною та ораторіально-пісенною музикою), а також оперні ансамблі (орієнтовані на постановку оперних сюжетів). Студенти беруть участь у концертах і трансляціях, організованих академією мистецтв, успішно виступають на сценах вітчизняних і зарубіжних театрів опери, у філармонійних залах, на

сценах драматичних театрів. Їхнє досягнення підтверджується нагородами, які студенти отримують на національних і міжнародних вокальних конкурсах. Педагоги відділу великий акцент роблять на формуванні вокальної культури кожного студента окремо, здійснюючи індивідуальний підхід і готуючи кожного випускника до самостійної художньої роботи в якості соліста (Wydział Wokalno-Aktorski, 2020).

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. у музичних ЗВО Польщі відбулися значні зміни щодо формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва: підвищення інтелектуального, художнього потенціалу шляхом підготовки добре кваліфікованого персоналу, які користуються попитом, тобто з урахуванням потреб ринку; проведення сучасних наукових досліджень. Підготовка й розвиток фахівців стає багатоступеневими (ліценціат, магістратура, докторські студії); використовуються чисельні підходи викладачів до студентів; неперервна освіта спрямована на професійний розвиток упродовж життя. Університетам була надана автономія стосовно змін навчальних планів, програм, створення нових відділів, інститутів, кафедр, напрямів підготовки тощо. Зміни зумовлюються загальноєвропейськими тенденціями розвитку музичної освіти, відбуваються згідно з теоретичними положеннями, педагогічних і психологічних концепцій відомих польських науковців, що закріплюються нормативно-правовими документами.

ЛІТЕРАТУРА

- Деркач, С. (2007). Освітні реформи в Польщі. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*, 21, 158–162. (Derkach, S. (2007). Educational reforms in Poland. *Psychological and pedagogical problems of rural school*, 21, 158–162).
- Кривохижа, І. (2018). *Організаційно-педагогічні засади підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва у сучасній Польщі* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Кропивницький (Krivokhyzha, I. (2018). *Organizational and pedagogical principles of training future specialists in music in modern Poland* (dis. ... cand. ped. science: 13.00.01). Kropyvnytskyi).
- Ніколаї, Г. Ю. (2008). *Розвиток музично-педагогічної освіти в Польщі (ХХ століття)* (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01). К. (Nikolai, G. Yu. (2008). *Development of music and pedagogical education in Poland (twentieth century)* (dis. ... dr. ped. science: 13.00.01). K.).
- Олексюк, О. М., Попович, Н. М. (2014). Зарубіжний досвід неперервної фахової підготовки вчителів музики. *Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції*, сс. 207–214. (Oleksyuk, O. M., Popovich, N. M. (2014). Foreign experience of continuous professional training of music teachers. *Professional art education and art culture: challenges of the XXI century: proceedings of the International Scientific and Practical Conference*, pp. 207–214).

- Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy.* (2020). Retrieved from: <http://www.amuz.bydgoszcz.pl/>
- Gajda, J. (1997). Dylematy edukacji pedagogicznej w Instytucie Wychowania Artystycznego. *Edukacja estetyczna w perspektywie przemian szkoły współczesnej.* Lublin: Wydawnictwo UMCS, ss. 190–196.
- Instytut Muzyki.* (2020). Retrieved from: <http://imu.uz.zgora.pl/studiu-j-u-nas/>
- Ocena programowa. Akademia Muzyczna w Krakowie. Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* (2019). Retrieved from: <file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D0%BD%D1%8F/Downloads/RAPORT-EA-AMKr-2019-kor.pdf>
- Popovich, N. (2014). The role of an integrated approach in music education technology. *European Researcher*, 73 (4–2), 748–755.
- Syllabus. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.* (2020). Retrieved from: <http://syjon.umcs.lublin.pl/metacortex/browse/syllabus/browse/1177/1>
- Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej* (2020). Retrieved from: <http://www.umcs.pl>
- Uniwersytet Zielonogórski.* (2020). Retrieved from: <http://www.uz.zgora.pl/index.php?about-the-university>
- Wydział Artystyczny* (2020). Retrieved from: <http://www.umcs.pl/pl/historia,333.htm>
- Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej.* (2020). Retrieved from: <http://www.amuz.bydgoszcz.pl/struktura/wydzial-iv/>
- Wydział Instrumentalny.* (2020). Retrieved from: <https://www.amuz.krakow.pl/wydzialy/wydzial-ii-instrumentalny/>
- Wydział Twórczości, Interpretacji i Edukacji Muzycznej.* (2020). Retrieved from: <https://www.amuz.krakow.pl/wydzialy/wydzial-i-tworczosci-interpretacji-i-edukacji-muzycznej/>
- Wydział Wokalno-Aktorski.* (2020). Retrieved from: <https://www.amuz.krakow.pl/wydzialy/wydzial-iii-wokalno-aktorski/>

РЕЗЮМЕ

Шелепницькая-Говорун Наталья. Организационная структура деятельности УВО по формированию вокальной культуры специалистов музыкального искусства в Польше.

В статье рассмотрена организационная структура деятельности УВО по формированию вокальной культуры специалистов музыкального искусства в Польше. Раскрыты концепции музыкального воспитания, направленные на повышение уровня формирования вокальной культуры специалистов музыкального искусства. Проанализирована структура различных польских музыкальных учебных заведений. Констатировано, что в музыкальных учебных заведениях Польши произошли существенные изменения по формированию вокальной культуры музыкантов: повышение интеллектуального и художественного потенциала путем подготовки квалифицированных востребованных кадров, то есть с учетом потребностей рынка; проведения современных исследований. Доказано, что все изменения обусловлены европейскими тенденциями развития музыкального образования, происходящих в соответствии с теоретическими положениями, педагогических и психологических концепций известных польских ученых, закрепленных в юридических документах.

Ключевые слова: вокальная культура, специалисты музыкального искусства, Польша, музыка, образование.

SUMMARY

Shelepnytska-Govorun Natalia. Organizational structure of higher educational establishments activities for the formation of vocal culture of music specialists in Poland.

The article considers the organizational structure of the higher educational establishments in the formation of vocal culture of music professionals in Poland. The concepts of music education are aimed at increasing the level of formation of vocal culture of music artists. The structure of various Polish music education institutions is analyzed.

Thus, in the late twentieth – early twentieth century significant changes have taken place in the music HEIs of Poland regarding the formation of the vocal culture of music artists: increasing the intellectual and artistic potential by training well-qualified staff in demand, i.e. taking into account the needs of the market; conducting modern research. Training and development of specialists becomes multilevel (bachelor's, master's degree, doctoral studies); numerical approaches of teachers to students are carried out; lifelong learning is aimed at lifelong professional development. Universities were given autonomy to change curricula, programs, create new departments, institutes, faculties, areas of training, and so on. Changes are due to European trends in the development of music education, occur in accordance with the theoretical provisions, pedagogical and psychological concepts of famous Polish scientists, which is enshrined in legal documents.

Key words: *vocal culture, specialists in musical art, Poland, music, education.*